

کلید بقای بازار کار

چرا در شرایط جنگی، باید پول پاشی در اقتصاد برای حفظ اشتغال ناکارآمد است؟ ۷ راهبرد حفظ اشتغال را بررسی کردیم

وقتی آتش بحران و جنگ زیانه می‌کشد، نخستین آماری که تیتیر رسانه‌ها می‌شود، خسارات فیزیکی و افت شاخص‌های پولی است؛ اما در لایه‌های زیرین اقتصاد، بمب ساعتی خطرناک‌تری در حال تیک تاک است: «گسست زنجیره تولید و نابودی رابطه کارگر و کارفرما». در این زمینه، مرکز پژوهش‌های مجلس در گزارش تحلیلی تازه خود دست روی گلوگاه اصلی بازار کار در بزرگانه‌های سخت گذاشته است. پیام کلیدی بازوی کارشناسی مجلس صریح و تکان دهنده است: تزریق کورکورانه پول و رویکردهای انفعالی پس از اخراج، نسخه شکست خورده است؛ نجات بازار کار از مسیر حفظ رابطه استخدامی، انطباق حقوقی و هوشمندی داده محور می‌گردد.

روی پنهان بازار کار در بحران؛ فراتر از نرخ بیکاری رسمی

نتایج این بررسی از یک موضوع مهم پرده بر می‌دارد. در زمانه محاصرات و شوک‌های بزرگ، بررسی ساده «نرخ بیکاری رسمی» فریبنده و گمراه‌کننده است. جنگ بازار کار را نه لزوماً با اخراج آبی، بلکه با پدیده‌های مخرب‌تر و پنهان‌تری مواجه می‌کند: افت شدید ساعات کار و رکود درآمدی؛ کارگاه‌ها تعطیل نمی‌شوند، اما تولید به حداقل می‌رسد و دستمزد واقعی سقوط می‌کند. فرسایش سرمایه انسانی و فرار مغزها؛ مهاجرت اجباری نیروهای متخصص یا جابه‌جایی آن‌ها به مشاغل کاذب و کم‌بهره‌ور.

گسترش بازکنک اقتصاد غیررسمی؛ رانده شدن شاغلان دارای بیمه به سوی مشاغل دستفروشی، واسطه‌گری و پلتفرمی بدون هیچ‌گونه چتر حمایتی. تخریب اشتغال در ناحیه‌ای که عدم تقارن مهارتی و جنسیتی وجود دارد؛ حذف شکننده زنان و جوانان از چرخه اقتصاد رسمی.

سازمان بین‌المللی کار (ILO) در توصیه‌نامه شماره ۲۰۵ خود یک اصل بنیادین را صورت‌بندی کرده است: «اشتغال پایدار، پیامد ثانویه صلح نیست، بلکه پیش شرط قطعی تحقق پایداری اجتماعی و صلح است.»

اعداد و شواهد تطبیقی؛ درس‌هایی از صحنه‌های واقعی بحران

تجربه چهارگانه ای از عراق و اوکراین گرفته تا لبنان و آلمان، درس‌های زیادی در این زمینه به همراه دارد. شکست پارادایم پولی در عراق (هدررفت ۲۲۰ میلیارد دلار؛ عراق پس از سقوط رژیم بعث بیش از ۲۰ میلیارد دلار کمک‌های بین‌المللی و منابع مالی صرف بازسازی کرد. با این حال، به دلیل نبود نهاد‌های تنظیم‌گر بازار کار، فقدان شاخه بیمه بیکاری در بخش خصوصی (که اصلاح آن تا سال ۲۰۲۳ به تعویق افتاد) و تکیه صرف به استخدام‌های مأمور دولتی، عملاً بخش عمده این منابع بر باد رفت و نرخ اشتغال غیررسمی و بیکاری جوانان در سطوح فاجعه‌بار باقی ماند. درس عراق روشن است: پول پاشی بدون اصلاح نهادی، کارساز نیست. اوکراین و ابزارهای ترکیبی بحران (تسهیلات ۵-۷ درصدی؛ پس از جنگ ۲۰۲۲ و طبق ارزیابی خسارات بانک جهانی، بازار کار اوکراین با بحران‌های شدیدی چون رسیدن فاصله دستمزد جنسیتی به ۴۱ درصد و کاهش نرخ پوشش فرصت‌های شغلی به زیر ۴۰ درصد روبه‌رو شد. با این حال، کی‌یف با اصلاح ماده‌های تعلیق کار و اتصال ابزار حقوقی «حفظ قرارداد» به بسته مالی «وام‌های یارانه‌ای ۵،۷ و ۹ درصدی» مانع از فروپاشی کل زنجیره بنگاه‌های کوچک و متوسط شد. لبنان و عمق ضربه بر معیشت؛ بررسی‌های

به سمت «تسهیلات مهارت‌آموزی، کارپایی نوین و ارتقای بهره‌وری» چرخش کند. ۶. ایجاد سامانه یکپارچه داده محور بازار کار عدم تقارن اطلاعاتی آفت حمایت‌هاست. گزارش تأکید می‌کند باید سه ضلع داده‌ای کشور شامل سازمان امور مالیاتی، سازمان تأمین اجتماعی و پایگاه رفاه ایرانیان وزارت کار برخط و یکپارچه شوند تا یارانه دولتی دقیقاً به کارگاه آسیب‌دیده اصابت کند و مانع انحراف منابع به سمت رانت‌خواران شود.

۷. طراحی چتر بیمه‌ای اضطراری برای کارگران غیررسمی

از آن جا که بیش از نیمی از شاغلان کشور در زمره مشاغل خرد، پلتفرمی، اصناف غیرمتشکل و روزمزد هستند، دولت باید امکان بیمه پایه کوتاه‌مدت، پلکانی و بدون تشریفات سخت‌گیرانه را در زمان بحران فعال کند تا این طبقه به زیر خط فقر مطلق سقوط نکنند.

اشتغال؛ ستون فقرات تاب‌آوری ملی

درمجموع باید گفت امنیت اقتصادی و ثبات اجتماعی در مواجهه با تلامط‌های محیطی و ژئوپلیتیک، با صدور بخشنامه‌های اداری و اعطای وام‌های بی‌هدف تضمین نمی‌شود. تجربه بحران‌ها در جهان اثبات کرده است که «کارگاه فعال و کارگر امیدوار، بزرگ‌ترین سپر دفاعی یک کشور است.» مجلس و هیئت وزیران اینک نقشه راه روشنی پیش رو دارند: اصلاح تبصره ماده (۲) بیمه بیکاری، پیوند دادن پایگاه‌های داده و خلق ابزار «یارانه حفظ اشتغال». غفلت از این تکالیف ساختاری، فردا هزینه‌ای به مراتب سنگین‌تر از اصل بحران را به اقتصاد ایران تحمیل خواهد کرد.

باید. اگر بنگاهی ناچار شد شیفت کاری را ۵۰ درصد کاهش دهد، صندوق تأمین اجتماعی و دولت مایه‌النفات حقوق را تحت عنوان «مقرری کاهش موقت ساعات کار» بپردازند تا کارگر اخراج نشود. ۲. تفکیک حقوقی «تعلیق قرارداد» از «فسخ کامل»

تدوین آیین‌نامه اجرایی ذیل مواد ۱۴ تا ۱۶ قانون کار ضروری است تا دوره بحران به عنوان تعلیق موقت با تضمین حق بازگشت به کار و تداوم سوابق پایه‌ای ثبت شود، نه تسویه حساب نهایی و بسته شدن پرونده استخدامی.

۳. بسته حمایتی «دوسویه و مشروط» برای کارفرما و کارگر

ارائه هرگونه امتیاز مالیاتی، امهال وام‌های بانکی یا حامل‌های انرژی یارانه‌ای به صنایع و اصناف باید به صورت مستقیم به «حفظ درصد مشخصی از فهرست بیمه‌شدگان» گره بخورد؛ حمایتی بدون چک سفیدامضا.

۴. چرخش از غربالگری جمعیتی به «طبقه‌بندی نوع آسیب»

توزیع سنتی سبد معیشت میان اقشار خاص، تدریجی از بازار کار دوا نمی‌کند. دولت باید بسته حمایتی را متناسب با ماهیت آسیب تفکیک کند: برای کارگاه تخریب‌شده «بیمه بازسازی و استمهال»، برای کارگر آسیب‌دیده «تأمین اجتماعی پایه» و برای نیروی مازاد موقت «بازآموزی فوری».

۵. تقویم زمانی خروج از حمایت و ورود به سیاست‌های فعال (ALMP)

تداوم بی‌قید و شرط پرداخت یارانه دستمزد، صنایع ناکارآمد را زنده نگه می‌دارد. به محض خروج از فاز حاد، بودجه‌ها باید از «یارانه مستقیم»

چشم‌اسفند یار قوانین؛ تبصره ماده (۲) قانون بیمه بیکاری؛ کنجی کار می‌لنگد؟

گزارش مجلس با صراحت انگشت نقد را به سمت قوانین جاری کشور می‌برد. در تبصره ماده (۲) قانون بیمه بیکاری و تبصره‌های آن، حوادث قهریه و شرایط جنگی به عنوان رویداد غیرمترقبه دیده شده است؛ اما رویکرد قانون کاملاً «منفعل و پسینی» است. یعنی کارگر باید ابتدا رسماً اخراج شود، پیوند کاری او با کارفرما پاره شود، سپس در صف دریافت مقرری صندوق تأمین اجتماعی بنشیند.

این سازوکار چند ایراد مهلک در زمان بحران دارد: بار مالی فزاینده و ناگهانی به صندوق‌های در آستانه ورشکستگی تأمین اجتماعی وارد می‌کند. پیوند کارگر متخصص با کارخانه را از بین می‌برد؛ وقتی بحران تمام شود، کارفرما باید آموزش دیده ندارد و راه‌اندازی خط تولید ماه‌ها طول می‌کشد. کارگر را به حاشیه اقتصاد غیررسمی پرتاب می‌کند که بازگشت از آن ناممکن است.

نسخه ۷ بندی مرکز پژوهش‌ها؛ نقشه راه گذار به «حمایت هوشمند»

بازوی پژوهشی قوه مقننه برای خروج از این چرخه باطل، یک بسته اجرایی منسجم در سه فاز «بحران حاد»، «بی‌ثباتی دائمی» و «تثبیت و بازسازی» ارائه کرده است: فاز بحران حاد: حفظ پیوند شغلی و حمایت درآمدی فوری کارگر و بنگاه فاز بی‌ثباتی: ارتقای مهارت، حمایت مشروط از بنگاه‌های زیست‌پذیر فاز بازسازی: خروج تدریجی از یارانه‌ها و اجرای سیاست‌های فعال بازار کار مجورهای هفت‌گانه این اصلاح ساختاری عبارت‌اند از: ۱. راه‌اندازی «مقرری جزئی بیکاری» و یارانه حفظ اشتغال بیمه بیکاری باید از ابزار «پرداخت پس از اخراج» به «یارانه سرپا نگه داشتن کارگاه» تغییر

حرکت بی‌خبر آخرت باشد
پیشانی‌اش در قامت میراست

فرشته‌ای بودی مهر بان، دلیل دنجوشم
تامادی که نفس هست یادت در قلم باقیست

بانهایت تاسف و تائر در گذشت
مادر فداکار مر حومه مغفوره

حاجیه خانم حشمت مهدی هروی

را به اطلاع دوستان و آشنایان گرامی می‌رسانیم.
مراسم تشییع ایشان روز دوشنبه ۱۴۰۵/۰۷/۲۷ ساعت ۱۲ صبح در آرامستان خواجه اباصلت بر گزار می‌گردد. همچنین مراسم تر حیم روز چهارشنبه ۱۴۰۵/۰۷/۲۹ در مسجد قبا واقع در بلوار خیام از ساعت ۱۴:۳۰ الی ۱۶ به صورت مردانه و زنانه برگزار می‌گردد.

خانواده‌های:
مهدی هروی — دهقان سفید سنگی و حسینی نیا

به نام حق

با نهایت احترام و سپاس، از تمامی عزیزان، دوستان، آشنایان و بستگانی که در روزهای سخت و اندوهبار فقدان عزیز از دست رفته مان

حاج محمد علی ناظران

با حضور گرم خود در مراسم تشییع، خاکسپاری و مجالس تر حیم، و همچنین با ارسال پیام‌های تسلیت، تماس تلفنی، اهدای تاج گل، ارسال بنر و تراکت، ما را در تحمل این غم بزرگ همراهی کردند، صمیمانه قدردانی و تشکر می‌نماییم. بی شک محبت، همدردی و همراهی ارزشمند شما مرهمی بر دل‌های داغدار ما بود و هرگز از خاطرمาน نخواهد رفت.

با نهایت احترام و سپاس
خانواده ناظران

به یاد آنانکه وجودشان برکت
و فقدانشان حسرت ابدیست
در آستانه هفتمین سالگرد در گذشت
همسر و پدر بزر گوار مان

شادروان آقای محمد طاهر ساختیانچی
یادش را گرامی داشته و بر روح پاکش درود می‌فرستیم.

همسر و فرزندان

جناب آقای دکتر مازیار نعمت پور
در گذشت بزرگ خاندان

سر کار خانم مریم نعمت پور
را خدمت شما و خانواده محترمتان تسلیت عرض نموده
برای آن مرحومه رحمت و آرامش ابدی و برای جنابعالی و سایر باز ماندگان صبر و شکیبایی مسئلت داریم.

مدیریت و پرسنل لابر اتوار پروتزر طوس دندان
صاحبکار

بر شتابا حفظ آراش و وقار
بر شتابا آرام راه رفتن
در تشییع جنازه‌های مرگدانتان

ساعت جدید توقف معاملات تتر اعلام شد

محدودیت معاملات تتر-تومان که پیشتر از ساعت ۲۱ شروع می‌شد حالا از ساعت ۲۳:۳۰ اعمال خواهد شد و تا ساعت ۱۱:۳۰ روز بعد ادامه خواهد داشت. صرافی‌های ارز دیجیتال اعلام کردند که ساعات محدودیت معاملات تتر در بازار تتر-تومان تغییر کرده است. بر اساس اطلاعیه‌های منتشرشده از سوی این صرافی‌ها و در پی ابلاغ جدید بانک مرکزی و نهاد‌های نظارتی، معاملات این بازار از ساعت ۲۳:۳۰ تا ۱۱:۳۰ روز بعد متوقف می‌شود. این محدودیت از امروز یک شنبه ۲۶ مهر تا اطلاع ثانوی ادامه خواهد داشت. پیش از این بانک مرکزی معاملات بازار تتر-تومان در صرافی‌های ارز دیجیتال را هر شب از ساعت ۲۱ تا ۹ صبح روز بعد محدود کرده بود. طبق اطلاعیه

جزئیات سرگردانی کامیون‌های ایرانی پشت مرز پاکستان

لغو ناگهانی یک معافیت بانکی در پاکستان، مسیر ورود کالاهای ایرانی را مختل کرده و حالا ۱۸۰۰ کامیون برای واردات کالا به این کشور در مرز بلا تکلیف مانده‌اند. از روز جمعه کامیون‌های ایرانی که قصد وارد کردن کالا به پاکستان را داشتند، اجازه ورود پیدا نکردند. عضو اتاق بازرگانی، علی شریعتی در این رابطه می‌گوید که این اختلال مربوط به فرم واردات (Import Form) در کشور پاکستان است که یک فرایند بانکی است که تا کنون ایران برای طی کردن فرایند آن معافیت داشت.

با این حال به گفته شریعتی با توجه به شیطنت‌هایی که برای ایجاد اختلال در تجارت ایران و پاکستان وجود دارد، عصر جمعه طرف پاکستانی نامه‌هایی را منتشر می‌کند و معافیت را برمی‌دارد.

پاکستان از سال ۲۰۱۶ و در پی رأی یک دادگاه در ایالت بلوچستان، ایران، روسیه و افغانستان را از الزام مربوط به فرایند بانکی واردات مستثنا کرده بود. حالا با لغو معافیت، ۳۰۰۰ کامیون در

عقب‌نشینی دلار؛ طلا به کانال ۲۵ میلیون برگشت

در آغاز معاملات دیروز ۲۶ مهر، بازار ارز و طلا پس از جهش دو روز گذشته با افت نسبی قیمت‌ها و تخلیه بخشی از رشد هیجانی همراه و البته در ادامه تا حدی تعدیل شد: دلار نقدی تهران؛ با عقب‌نشینی از سقف ۲۶۵ هزار تومانی روز شنبه، به محدوده ۲۶۱ هزار تومان بازگشت. در ادامه نیز تا بعد از ظهر به حدود ۲۶۲ هزار و ۵۰۰ تومان رسید.

تتر؛ در سطح ۲۵۹ هزار و ۵۰۰ تومان معامله شد که نشان دهنده شکاف ۱،۵۰۰ تومانی (پایین‌تر) نسبت به دلار نقدی به دلیل تفاوت در عرضه، تقاضا و نقدشوندگی است. طلای ۱۸ عیار؛ پس از عبور از مرز ۲۶ میلیون تومان، دوباره به کانال قبلی بازگشت و هر گرم آن ۲۵ میلیون و ۹۳۰ هزار تومان معامله شد. سکه امامی؛ در محدوده ۲۴۴ میلیون و ۱۹۰ هزار تومان ثبت شد.

علاوه بر همبستگی مستقیم قیمت طلا با نوسان ارز در بازار داخل، روند نزولی «اونس جهانی طلا» نیز فشار کاهشی مضاعفی بر بهای طلا و سکه وارد کرده است. عواملی چون